

NIEUWE BOEKEN

Camerajacht op vogels en wild

Het doel van dit boekje is duidelijk. De schrijver geeft hierin vooral voor de beginnende fotografen van in het wild levende dieren een systematische uiteenzetting over de moeilijkheden en de mogelijkheden in deze tak van fotografie en filmen. Het boek geeft advies over de benadering van dieren en over de technische uitrusting die hiervoor nodig is. De tekst is vlot en prettig geschreven. Er staan veel foto's in afgebeeld, waaronder mooie afbeeldingen, zoals een opvliegende *korhaan* (jammer voor sommige is het kleine formaat van het boek), om het werkje tot een levendig geheel te maken. Voor beginners en gevorderden moet het een belangrijk punt zijn nu eens een beknopt Nederlands boekje te hebben, waar andersmans ervaringen in vermeld staan. Zoals bijna in ieder boek staan er mijns inziens ook enige onvolkomenheden in. De schrijver legt de nadruk op het gevaar om vogels bij hun nesten te fotograferen. Alhoewel met een juist gebruik van ervaring en vooral geduld verstoring tot het minimum beperkt kan blijven, ben ik het grotendeels met de stelling „geen schuiltent bij nesten” eens. Wat echter, wanneer de schrijver met de camera op een kolf gemonteerd achter het wild aansluit om het te fotograferen? Groot is de kans dan, dat het wild hem eerder waarneemt dan hij het wild, met meestal het gevolg dat de dieren hem verward aan staan te kijken. Wat gaat er gebeuren als velen op deze manier gaan fotograferen? Onrust in het terrein! Dat is één mogelijkheid van fotografie, maar zijn er geen andere? Of men met een camera met teleobjectief op een kolf of op een statief moet werken is voor ieders persoonlijke ervaring. Verder had

ik graag, vooral voor de beginners, toch iets meer willen horen over mogelijkheden met andere camera's, objectieven, statieven en films, dan de schrijver in zijn boekje bespreekt. Uiteindelijk doen deze beperkingen echter niets af van de verdere waarde van het boek. Buiten deze persoonlijke opmerkingen een boek, dat ik als natuurfotograaf in mijn boekenkast wil hebben, om de ervaringen van een ander te leren kennen.

F. F. Hazelhoff.

- G. K. C. van Tienhoven; *Camera-jacht op vogels en wild. Uitg. Focus N.V., Haarlem. Prijs geb. f 8,90.*

Dierenwereld van Europa

Méer dan 100 dierenfotografen leverden hun artistieke bijdragen aan het boek „Dierenwereld van Europa”, geschreven door Franz A. Roedelberger en Vera I. Groschoff en voor Nederland bewerkt door J. J. Hoedeman.

Roedelberger kennen we al door zijn eerder verschenen boek „Met spiedend oog door de natuur”, dat door vele natuurliefhebbers uitmuntend wordt beoordeeld. Een tweede druk is hiervan dan ook reeds verschenen.

Uitvoering en formaat van „Dierenwereld van Europa” doen denken aan een soort vervolg op dit eerder verschenen boek, doch vaklieden beweren, dat het nog mooier is en dat zal dan ook wel. Gaarne willen wij er aan toevoegen, dat dit nieuwe boek nog meer te zeggen heeft.

Wanneer u eens bedenkt, dat er in dit prachtige eveneens in koperdiepdruk uitgevoerde boek, 260 zwart-wit en 24 grote kleurenfoto's voorkomen, dan kunt u zich wel voorstellen, dat slechts de allerbeste foto's van onze buitenlandse dierenfotografen een kans hebben gekregen.

Alleen het bekijken van deze „plaatjes”

is een bijzonder plezierige bezigheid, die verlangens opwekt om zulke landschappen en dieren eens echt te zien. Enkele daarvan bij name te noemen betekent niet, dat het de beste zijn, maar het heeft de bedoeling u warm voor dit boek te maken.

De *visarend* b.v., die zijn prooi vangt en op het nest brengt, de *blauwe ekster* die de uitwerpselen bij haar jongen weghaalt, de *heggemus* voerend op de kop van een jonge *koekoek* en de slechtvalk bij haar jongen. Zo zijn er ook schitterende opname van reptielen, vissen, vlin-
ders en o.a. een luchtfoto, die mij bijzonder trof: wilde rendieren op trek.

De tekst veelal kernachtig en boeiend, zwaait steeds lof aan de natuurbeschermers toe of spoort hen tot grotere activiteit voor de natuurbescherming aan. Het zou me zelfs niet verbazen als er nieuwe natuurbeschermers aan het bestaande gilde zouden worden toegevoegd. Dat is met een verenigd Europa in het verschiets beslist geen overbodige luxe!

Daarom is het een goede gedachte geweest aan het eind van dit boek een beknopt overzicht te geven van de natuurreservaten in de diverse Europese landen met vermelding van de oppervlakten. Indrukwekkend, wat enkelen voor velen hebben gedaan. Het is m.i. de verdienste van dit boek, dat het op zeer fraaie en pakkende wijze deze blijvende en waardevolle boodschap verkondigt.

J. A.

- *F. A. Doedelberger en Vera I. Groschoff: Dierenwereld van Europa.* 232 blz. gebonden in witte balacronband. Uitg. N.V. Gebr. Zomer en Keuning, Wageningen. Prijs f 24,50.

Vogels boven land en zee

Dit boekje, in de serie „Onze Horizon“, is vooral bedoeld voor Belgische leerlingen van de laagste klassen van het V.H.M.O. Het boek bestaat uit twee gedeelten: 60 blz. anatomie en physiologie, 72 blz. veldwaarnemingen. Wat het eerste deel betreft zou men gaarne een figuur van het vogelgeraamte willen zien wanneer dit in extenso wordt besproken. De bespreking van het zenuwstelsel is te summier en daardoor vaag. De zintuigen — en vooral het oog — worden dan weer bijzonder aardig besproken, hoewel het Nederlands niet altijd gelukkig is geformuleerd: blz. 20: „de spier van het been“, bedoeld dan de poot.

Vliegtechniek en spijsvertering worden ook uitvoerig en aardig beschreven. Het

hoofdstuk over hormonale klieren had beter vervangen kunnen worden door een hoofdstuk over trek en de bouw van het ei. Over nestblijvers- en -vlieders wordt niet gesproken. In het hoofdstuk afstamming wordt de rigoreuze voorstelling gedaan reptielen en vogels voortaan samen als *Sauropsida te behandelen*. Dit breekt wel met onze klassieke indeling van de gewervelde dieren in vijf klassen.

Deel 2 is veel aardiger, in een taal als die van Gezelle worden de vogels biotoops-gewijs door het jaar heen behandeld. Korte en puntige figuurtjes ontbreken. Er worden aardige fenologische waarnemingen over eerste zangdata gegeven. De Belgische vogelwet komt er niet gemakkelijk af.

Drs. C. J. Verhey.

- *M. de Ridder: Vogels boven land en zee. Uitg. De Sikkel N.V., Antwerpen, 112 blz.*

Waterhoen op de vensterbank

Zondag 13 januari was een koude vorstdag. Temperaturen van 5 tot 9 gr. onder het vriespunt. Weinig wind en een dik pak sneeuw. Ons huis in Krommenie is omgeven door een tuin, maar ligt op de eerste verdieping. Ons raam is een zes meter van de grond af, en kijkt uit over een dakje boven openslaande deuren van de benedenverdieping. Een schuin dakje met een goot eromheen.

Die zondagmorgen zagen wij op dit dakje plotseling een waterhoentje, dat er doodgemoedereerd rond wandelde! Door een kier van het opgeschoven raam strooiden wij wat duivenvoer, iets groens hadden wij niet in huis, maar ook deze zaadjes werden rustig vlak onder het raam weggepikt. Later zat hij op de rand van het vensterkozijn, tegen de ruit aan, lekker in de zon. 's Middags kwam de vogel met veel vleugelgeklap in het kozijn van een raam in de voorkamer zitten.

Het is 's zondags vrij stil bij ons. Maar ook 's maandags vertoonde hij zich weer, en zelfs zagen wij zijn voetsporen in de sneeuw op ons platte dak, twee verdiepingen hoog. 's Dinsdags liet hij zich ook weer zien, 's woensdags zagen wij zijn sporen nog, maar daarna was hij niet meer te zien.

Daar wij menen, dat dit wel een ongewone gast op één hoog is, vonden wij het leuk dit te melden.

- *W. A. Forbes, Padlaan 12, Krommenie.*

Kortstondige vrijheid

In de herfst van 1962 ondervond ik op frappante wijze, dat de frauduleuze vogelvangst in ons land nog niet uitgestorven is, niettegenstaande de verstrekkende bepalingen van onze Vogelwet dit bedrijf zo effectief mogelijk aan banden poogt te leggen.

Op 5 nov. werden bij mij vier *kruisbekken* gedeponeerd, bij invoer uit België in beslag genomen. Het leken mij vers gevangen vogels, zodat ik het alleszins verantwoord achtte om drie ervan op 7 nov. in vrijheid te stellen. Om de risico's voor de dieren zo klein mogelijk te maken, breng ik hen steeds naar een ruim 100 ha groot, goed bewaakt en afgesloten landgoed, waar ze zo nodig rustig en „veilig” nog enige dagen kunnen pleisteren. Nu hebben invasievogels als *kruisbekken* en *pestvogels* een voor hen bijzonder nadelige eigenschap (voor ons een prettige bijkomstigheid) dat ze in hun broedarealen een minimum aan mensenvrees hebben opgedaan. In tegenstelling met onze vogels zijn ze steeds weinig schuw.

Op 7 nov. herkregen dus 3 kruisbekken, geringd met de nummers K 57883, K 57884 en K 57885 hun vrijheid. Ogen-schijnlijk voelden ze zich direct thuis in het naaldhoutbiotoop. Zaterdagmorgen 10 nov., dus drie dagen later, belde een opsporingsambtenaar me op, dat hij een stel lokvogels in beslag genomen had, waarvan hij er één niet op naam kon brengen, maar waarschijnlijk was dat een *spreeuw*!

Even later zag ik „mijn” *kruisbek* no. K 57885 weer terug, die dus maar zeer kort van zijn vrijheid had kunnen genieten. De derde dag deed hij alweer dienst als lokvogel op een vinkenbaantje aan de tegenovergestelde kant van de stad! Jammer genoeg hadden de daders het hazepad gekozen, waardoor het niet bekend werd, of zij het hele troepje (geringde) *kruisbekken* hadden gevangen.

- *Fr. Simon (Deltour), Fraterhuis, Frankrijkstraat 101, Eindhoven.*

Torenvalken grootbrengen

Jonge roofvogels, die als pullen uit het nest genomen zijn, weer voor de vrije natuur klaar te maken, is een wisselvallig werk. De resultaten lopen vaak ver uit-

een, waar ik enige tijd geleden weer een bewijs van kreeg. In het artikel: „Vogels als slachtoffer van vrijheidsberoving” in de mei-aflevering (Vogeljaar 1961) heb ik mijn experimenten hiermee uiteen gezet.

In 1962 heb ik weer enige in beslag genomen *torenvalken* in vrijheid kunnen stellen, die m.i. voldoende vliegvaardig waren en die hun jachtinstinct weer effectief wisten te gebruiken. Van takkeling tot volwaardige *torenvalk* opgegroeid. kregen deze drie exemplaren de vrijheid in een boscomplex, grenzend aan akkers en weilanden, te Best (N.Br.). Het eerste, teleurstellende, bericht kwam al enkele dagen daarna binnen. No. 359057 werd binnen een straal van 10 km van de plaats van in vrijheid stelling dood teruggemeld! No. 359058 werd echter twee maanden later, 16-9-'62, geschoten in Frankrijk! Dit exemplaar heeft dus wel degelijk kunnen jagen en was al aardig aan zijn herfsttrek bezig. Uit hetzelfde nest afkomstig, in elkaars gezelschap opgegroeid bij een identieke behandeling, lopen de resultaten nog ver uiteen!

- *Fr. Simon (Deltour), Fraterhuis, Frankrijkstraat 101, Eindhoven.*

Zwemmende blauwe reiger

Gedurende de vorstperiode in de maand januari was, evenals in 1956, in het Amsterdam-Rijnkanaal ter hoogte van de centrales van de PEGUS te Utrecht steeds open water te vinden. De haven bij de nieuwe centrale was op zondag 20 januari geheel ijsvrij en een toevluchtsoord voor watervogels. Op een laag gedeelte van de loskade stonden twee *blauwe reigers* vlak bij de plaats waar, naar ik vermoed, vrij regelmatig vis gevoerd werd. Vlak bij de kade zwommen 25 tot 30 *kokmeeuwen*. Plotseling sprong één van de reigers midden tussen de meeuwen in het water, dreef zeker 10 tot 15 seconden als een meeuw op het water, greep een visje om vervolgens uit het water op te springen en naar de loskade terug te vliegen. Het water is ter plaatse 2 tot 3 meter diep en de reiger kwam 3 tot 4 meter uit de wal in het water terecht. Dit was voor mij een zeer bijzonder gedrag van de *blauwe reiger*.

- *H. J. Lichtenbeld, Majellapark 15 I Utrecht.*